

Kursplan

för kurs på avancerad nivå

Grundläggande utbildning i psykoterapi

Basic Psychotherapy

60.0 Högskolepoäng

60.0 ECTS credits

Kurskod:	SU7126
Gäller från:	HT 2015
Fastställt:	2010-02-10
Ändrad:	2015-05-20
Institution	Institutionen för socialt arbete
Ämne	Socialt arbete

Beslut

Fastställt av institutionsstyrelsen vid institutionen för socialt arbete - Socialhögskolan - vid Stockholms universitet.

Beslut om upphävande är fattat av Institutionsstyrelsen vid Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet, 2020-12-09.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Socionomexamen eller motsvarande. Svenska B eller motsvarande. Engelska A eller motsvarande. Minst 2 års yrkeserfarenhet av människovårdande arbete efter grundexamen. Under utbildningen ska deltagarna ha anställning vid eller uppdrag genom avtal med arbetsplats som bedriver psykoterapeutiskt arbete med individ och familj.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
0001	Psykodynamisk teori och metod, grunder	4.5
0002	Utvecklingspsykologi	4.5
0003	Diagnostik och behandling	4
0004	Psykodynamisk teori och metod, fördjupning	6.5
0005	Orientering i kognitiv teori och kognitiv beteendeterapi	6.5
0010	Handledning 1	2
0011	Handledning 2	2
0013	Handledning 4	2
0012	Handledning 3	2
0014	Systemteori, familjeterapi, teori och metod, grunder	13
0015	Systemteori, familjeterapi, teori och metod, fördjupning	5.5
0016	Den kliniska psykoterapins vetenskapsteori med uppsatsarbete	7.5

Kursens innehåll

Grundläggande psykoterapiutbildning på psykodynamisk och systemteoretisk grund med kognitiv orientering. Utbildningen är anpassad till socionomers yrkesområde.

Kursen ges på halvfart under fyra terminer och omfattar 9 teoretiska delkurser (240h), 4 tillämpningsdelkurser (120h) samt lärarlösa integrerande seminarier (60h).

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna
- integrera psykoterapeutisk teoretisk kunskap med klinisk tillämpning

- förstå innebörden av begreppet psykoterapeutisk allians och kunna etablera sådan med patienten i det psykoterapeutiska arbetet
- beskriva och förstå för den egna personens betydelse i psykoterapeutisk arbete
- beskriva och förstå ramfaktorers betydelse i psykoterapeutiskt arbete
- beskriva, analysera och kritiskt granska föreställningar och teoretiska perspektiv inom det psykoterapeutiska området
- förstå och uppvisa kunskap om etik och dess betydelse för det psykoterapeutiska arbetet
- omsätta ovanstående kunskaper i beskrivning och analys av två psykoterapeutiska processer
- i ett självständigt uppsatsarbete undersöka och analysera en forskningsfråga inom det psykoterapeutiska området
- diskutera forskningsfrågans betydelse för psykoterapeutiskt arbete

DELKURSERNAS INNEHÅLL OCH FÖRVÄNTADE STUDIERESULTAT

Psykodynamisk teori och metod, grunder, 4,5 hp.

Innehåll

Historik, centrala begrepp, ramar, begrepp, psykoterapeutiskt förhållningssätt, psykoterapeutisk allians.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- uppvisa kunskap om och förståelse av psykodynamiskt tankesätt och metod
- kunna tillämpa psykodynamiskt tankesätt och metod
- uppvisa kunskap om och förståelse av ramfaktorers betydelse i det psykoterapeutiska arbetet
- uppvisa kunskap om och förståelse av vad psykoterapeutiskt förhållningssätt och psykoterapeutisk allians innebär.

Utvecklingspsykologi, 4,5 hp.

Innehåll

Dynamisk utvecklingspsykologi, anknytningsteori, affektteori.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- uppvisa kunskap om och förståelse av utvecklingspsykologins betydelse för personligheten och dess relevans i psykoterapeutiskt arbete
- uppvisa kunskap om och förståelse av anknytningens betydelse i människors utveckling och i psykoterapeutiskt arbete
- uppvisa kunskap om och förståelse av affekternas betydelse i människors utveckling och i det psykoterapeutiska arbetet.

Diagnostik och behandling, 4 hp.

Innehåll

Psykodynamisk diagnostik, orientering i psykiatrisk diagnostik, psykos, personlighetsstörningar, etik.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- orientera sig om patienters psykiska problematik och därtill lämpligt behandlingssätt
- uppvisa kunskap om och förståelse av personlighetsstruktur och dess betydelse för psykoterapeutiskt arbete
- förstå och uppvisa kunskap om etik och dess betydelse för det psykoterapeutiska arbetet

Psykodynamisk teori och metod, fördjupning, 6,5 hp.

Innehåll

Genus, sexualitet, kriser, sorg, depression, etnicitet, avslutningsprocesser.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- uppvisa kunskap om kriser, sorg och depression och förståelse av likheter och skillnader dem emellan samt dessas betydelse för psykoterapeutiskt arbete
- uppvisa kunskap om och förståelse av momentets övriga centrala områden och dessas betydelse för

psykoterapeutiskt arbete.

Orientering i kognitiv teori och kognitiv beteendeterapi, 6,5 hp.

Innehåll

Introduktion av kognitiv teori, historik, centrala begrepp, ramar, psykoterapeutiskt förhållningssätt och psykoterapeutisk allians, kollaborativ empirism, konceptualisering, strukturerad utforskning och omformulering av antaganden, inlärningspsykologi och beteendeanalys, behandling av depression, ångest, social fobi och beroende.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- uppvisa förståelse för och kunna tillämpa ett kognitivt tankesätt
- uppvisa kunskap om och förståelse av delkursens centrala teorier och metoder samt dessas betydelse för det psykoterapeutiska arbetet.

Systemteori, familjeterapi, teori och metod, grunder, 13 hp

Innehåll

Historik, centrala begrepp, ramar, psykoterapeutiskt förhållningssätt och psykoterapeutisk allians, kommunikationsteori, socialkonstruktionism, narrativa perspektiv, salutogent perspektiv.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- uppvisa förståelse för och kunna tillämpa ett systemteoretiskt tankesätt
- uppvisa kunskap om och förståelse av delkursens centrala begrepp och dessas betydelse för det psykoterapeutiska arbetet.

Systemteori, familjeterapi, teori och metod, fördjupning, 5,5 hp.

Innehåll

Barn-, par-, familjeterapeutiska processer kring separation, livsomställningar, förlust och konflikt, etnicitet.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- uppvisa kunskap om och förståelse av delkursens centrala teoretiska och metodologiska perspektiv och dessas betydelse för det psykoterapeutiska arbetet.

Den kliniska psykoterapins vetenskapsteori med uppsatsarbete, 7,5 hp.

Innehåll

Forsknings- och analysmetoder relevanta för psykoterapeutiskt arbete

Vetenskapsteoretiska överväganden och validitetsfrågor inom såväl forsknings- som psykoterapiområdet.

Teoriens betydelse i forskningsprocesser och kliniskt arbete.

Etiska frågor i forskning och kliniskt psykoterapeutiskt arbete.

Evidensbegreppet i psykoterapeutiskt arbete.

Planering och genomförande av ett självständigt uppsatsarbete.

Informationssökning.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- se paralleller mellan forsknings- och psykoterapiprocessen
- förstå och diskutera evidensfrågor med koppling till psykoterapi
- självständigt undersöka och analysera en forskningsfråga samt redovisa sin undersökning i en uppsats
- beakta forskningsetiska principer
- söka vetenskaplig litteratur, inklusive kritisk granskning av forskningsrapporter, inför det kommande uppsatsarbetet
- genomföra uppsatsen inom angiven tidsram
- förbereda och genomföra en opposition på en annan uppsats.

Handledning, 2+2 hp

Innehåll

Handledning i grupp på eget individualpsykoterapeutiskt arbete med psykodynamisk inriktning under två terminer.

Förväntade studieresultat

Efter genomgångna två delkurser förväntas studenten kunna

- integrera psykodynamisk teori och metod och kunna tillämpa det i sitt psykoterapeutiska arbete
- förstå etikens betydelse i tillämning i det psykoterapeutiska arbetet
- etablera en arbetsallians med handledaren
- förstå innebörden av begreppet psykoterapeutisk allians och kunna etablera sådan med sin patient
- visa kunskap om och förståelse av ramfaktorers betydelse i det psykoterapeutiska arbetet
- visa kunskap om och förståelse av den egna personens betydelse i den psykoterapeutiska processen, dvs. reflektera och undersöka hur det egna förhållningssättet och den egna personligheten påverkar den psykoterapeutiska processen
- arbeta utifrån en målsättning och vid behov kunna revidera denna under arbetets gång
- förstå betydelsen av separations- och avslutningsprocesser i psykoterapeutiskt arbete och kunna tillämpa detta i arbetet
- omsätta ovanstående kunskaper i en beskrivning och analys av den psykoterapeutiska processen.

Handledning, 2+2 hp

Innehåll

Handledning i grupp på eget par/familjeterapiarbete med systemisk inriktning under två terminer.

Förväntade studieresultat

Efter genomgångna två delkurser förväntas studenten kunna

- integrera systemteori och metod och kunna tillämpa det i sitt psykoterapeutiska arbete
- förstå etikens betydelse i tillämpning i det psykoterapeutiska arbetet
- etablera en arbetsallians med handledaren
- förstå innebörden av begreppet psykoterapeutisk allians och kunna etablera sådan
- visa kunskap om och förståelse av ramfaktorers betydelse i det psykoterapeutiska arbetet
- uppvisa kunskap om och förståelse av den egna personens betydelse i den psykoterapeutiska processen. Dvs. att reflektera och undersöka hur det egna förhållningssättet och den egna personligheten påverkar den psykoterapeutiska processen
- visa kunskap och förståelse för samspelsprocesser i det familjeterapeutiska arbetet
- förstå betydelsen av separations- och avslutningsprocesser i psykoterapeutiskt arbete och kunna tillämpa detta i arbetet
- omsätta ovanstående kunskaper i en beskrivning och analys av den psykoterapeutiska processen.

Undervisning

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier och tillämpningsövningar. Parallellt med kursens teoretiska delkurser ska studenten bedriva såväl individualpsykoterapi, med start under första delkursen, som par/familjeterapi, med start under sjätte delkursen, (sammanlagt minst 60h) samt ha handledning i grupp på dessa arbeten.

Kunskapskontroll och examination

Betygsättning sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala på kursens samtliga delkurser utom de fyra handledningsdelkurserna som har tvågradig betygsskala godkänd/underkänd.

A=Utmärkt

B=Mycket bra

C=Bra

D=Tillfredställande

E=Tillräckligt

Fx=Otillräckligt

F=Helt otillräckligt

Kursens betygsriterier och examinationsformer delas ut vid kursstart.

För godkänt krävs lägst betygsgraden E samt uppfyllande av övriga kurskrav.

Beträffande regler för examination och omexamination, fastställda av institutionsstyrelsen, se separat blad.

Studenten har rätt att begära omtentamen med annan examinator om han/hon har underkänts på samma kurs

vid två tidigare tillfällen. Framställan härom ska göras skriftligt till studierektor inom ett år efter avslutad kurs.

Plagiering och andra försök till vilseledande (exempelvis självplagiering), vid examination eller annan bedömning av studiepresentation leder till anmälan för misstänkt fusk, vilket kan medföra disciplinära åtgärder.

Examinationsuppgifter med graderad bedömning:

- Individuella hemskrivningar

Examinationsuppgifter med bedömning godkänd/underkänd:

- Individuella skriftliga processbeskrivningar av handledningsdelkurserna

Övriga kurskrav:

- Seminarieuppgifter och muntliga redovisningar enligt lärarens anvisningar.
- Deltagande i handledningsgrupp

Grund för kursens betyg:

- Sammanvägning av resultatet på samtliga individuella hemskrivningar, och att
- Övriga kurskrav är uppfyllda

Konsekvenser av betyget Fx resp F:

- Fx ger möjlighet till komplettering enligt lärares anvisning till betyget E. Om komplettering ej godkänns blir betyget F.

Se i övrigt institutionens gemensamma regler och riktlinjer för examination och omexamination.

Begränsningar

I en examen får inte denna kurs överlappa kunskapsmässigt med andra delkurser/kurser med liknande innehåll.

Övrigt

Litteraturlistorna revideras inför varje termin och eventuella ändringar finns införda i kursplanen senast 31/12 respektive 30/6.

Kurslitteratur

Psykodynamiskt perspektiv:

Beck-Friis, J. (2005). När Orfeus vände sig om: en bok om depression och förlorad självaktning. Stockholm: Natur och Kultur. (329 s.)

Camitz, H. m.fl. (2004). Om projektiv identifikation: fem analytiker tillämpar begreppet utifrån olika perspektiv. 2 rev uppl.: Stockholm: Mareld: Svenska psykoanalytiska sällskapet (170s)

Freud, S. (2002). Sexualiteten / [Sigmund Freud]; volymansvarig: Ludvig Igra; [översättning: Ingrid Wikén Bonde, Christian Nilsson]. (2. utg.) Stockholm: Natur och kultur.

Grina, T. (1997). Det viktiga mötet, om borderline i psykosocialt arbete. Stockholm: Natur och Kultur, valda delar (140s)

Gullestad, S. & Killingmo, B. (2011). Undertexten, psykoanalytisk psykoterapi i praktiken. Stockholm: Liber.

Havnesköld, L., Risholm Mothander P. (2009). Utvecklingspsykologi. Dynamisk teori i nya perspektiv. Lund: Liber (400s)

Jansson, V., Sandin, G., Mesterton, A., Rönnås, P.A. & Barany, A.S. (2005). Sexualiteter. Svenska psykoanalytiska föreningens skriftserie, nr. 8.

Lennér Axelsson, B. (2010). Förluster: om sorg och livsomställning. Stockholm: Natur & kultur. (336 s).

McWilliams, N. (2011). Psychanalytic Diagnosis: understanding personality structure in the clinical process. New York: The Guilford Press.

Sigrell, B. (2000). Psykoanalytiskt orienterad psykoterapi. Stockholm: Natur och Kultur (255s)

Sverne, T., Sylvander, I., m.fl. (2007). Etik och juridik för psykologer och psykoterapeuter. Lund: Studentlitteratur.

Wennerberg, T. (2013). Själv och tillsammans: om anknytning och identitet i relationer. Stockholm: Natur och Kultur (319 s.)

Tillkommer aktuella, bl.a. internationellt publicerade, artiklar i vetenskapliga tidskrifter.

Kognitivt perspektiv:

Barlow, D. (2013). Unified protocol: diagnosöverskridande psykologisk behandling. Arbetsbok. Stockholm: Natur och Kultur.

Barlow, D. (2013). Unified protocol: diagnosöverskridande psykologisk behandling. Terapeutmanual. Stockholm: Natur och Kultur.

Kåver, A. (2006). KBT i utveckling. Stockholm: Natur och Kultur (339s)

Westbrook, D., Kennerley, H. & Kirk, J. (2011). An Introduction to Cognitive Behavior Therapy : skills and applications. London: Sage Publication LTD.

Öst, L-G. (red.) (2013). KBT inom psykiatrin. Stockholm: Natur och kultur. (valda delar)

Tillkommer aktuella, bl.a. internationellt publicerade, artiklar i vetenskapliga tidskrifter.

Systemteoretiskt perspektiv, familjeterapi, teori och metod

Andersen, T. (2003). Reflekterande processer. Samtal och samtal om samtalen. Stockholm: Mareld

Berg, I.K. & de Jong, P. (2011). Att bygga lösningar: en lösningsfokuserad samtalsmodell. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur

Gottman, J. (2008). Sju gyllene regler för en lycklig kärleksrelation. Stockholm: Natur och Kultur

Hughes, D. (2007). Attachment Focused Family Therapy. New York och London: W.W. Norton & Company. (delar av 280 s).

Hårtveit, H. & Jensen, P. (2005). Familjen plus en. En resa genom familjeterapins praktik och idéer. Stockholm: Mareld. (delar av)

Jensen, P. & Ulleberg, I. (2013). Mellan orden. Lund: Studentlitteratur.

Klefbeck, J. & Ogden, T. (2003). Barn och nätverk. Malmö: Liber

Lundby, G. (2002). Livsberättelser och terapi: om nyskrivning av historier och ett narrativt arbetsätt. Stockholm: Natur & Kultur

Lundsbye, M. m.fl. (2010). Familjeterapins grunder: ett interaktionistiskt perspektiv, baserat på system-, process- och kommunikationsteori. Stockholm: Natur & kultur (delar av 428 s).

Mattsson, T. (2010). Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion och praxis. Malmö: Gleerup

Ringborg, M. (2009). Förändrande familjesamtal. En handbok för familjelotsar. Stockholm: Mareld

Wrangsjö, B. (2009). Familjens livscykel. Om stabilitet och förändring i ett flergenerationsperspektiv. Stockholm: Mareld

Wrangsjö, B. (2010). Leva tillsammans. En bok om parrelationer. Stockholm: Natur och Kultur. E-bok. (302 s)

Tillkommer aktuella, bl.a. internationellt publicerade, artiklar i vetenskapliga tidskrifter.

Den kliniska psykoterpins vetenskapsteori med uppsatsarbete:

Ahn, H. & Wampold, B.E. (2001). Where oh where are the specific ingredients? A meta-analysis of component studies in counseling and psychotherapy. *Journal of Counselling Psychology*, Vol. 48, no. 3:251-257

Kvale, S. & Brinkman, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur (valda delar)

Larsson, S., Lilja, J. & Mannhemier, K. (2005). *Forskningsmetoder i Socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Larsson, S., Lilja, J. & Sjöblom, Y. (red.)(2008). *Narrativa metoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2007). *Forskningsprocessen*. Lund: Liber (192s)

Philips, B. & Holmqvist, R. (2008). *Vad är verksamt i psykoterapi?* Stockholm: Liber (valda delar)

Wampold, B. E. (2001). *The great psychotherapy debate. Models, methods and findings*. London: Lawrence Erlbaum Assoc. Pub. (Valda delar)

Tillkommer aktuella, bl.s. internationellt publicerade, artiklar i vetenskapliga vetenskapliga tidskrifter.